

§JP NEWSLETTER FPM,

czyli o stypendiach i zapomogach na bieżąco!

Toruń, dnia 4 października 2016 r.

Szanowni Państwo,

prezentowany **Newsletter FPM** to kolejna odsłona naszej działalności, a poświęcona tytułowej pomocy materialnej dla studentów i doktorantów. Adresatami tego bezpłatnego przedsięwzięcia są przede wszystkim P.T. Pracownicy szkół wyższych i instytutów PAN zajmujący się na co dzień pomocą materialną, jak i odpowiedzialni za systemy wsparcia. Chodzi tu o kierowników administracji, członków komisji stypendialnych, w tym studentów i doktorantów - również członków samorządów studenckich i samorządów doktorantów.

Intencją autorów jest publikowanie informacji przydatnych w bieżącej pracy, a przy tym w przystępny sposób. Newsletter FPM ma stanowić dopełnienie naszej oferty - konferencji, seminariów, warsztatów oraz innych publikacji o charakterze naukowo-szkoleniowym.

Co do zasady, **każdy z numerów Newslettera FPM** podzielony będzie na następujące rubryki: aktualności, w tym zmiany w prawie oraz prezentację wybranych orzeczeń Naczelnego Sądu Administracyjnego i wojewódzkich sądów administracyjnych, odpowiedzi na pytania, uzupełniane, wg potrzeb, o wzory pism wraz z ich omówieniem, zaproszenia do udziału w naszych projektach, czy polecane lektury.

Rola redaktora odpowiedzialnego za treści prezentowane na łamach Newslettera FPM przypadła piszącemu niniejsze słowa. Niektórzy z P.T. Czytelników mieli okazję poznać mnie jako organizatora ogólnopolskiej konferencji pt. Pomoc materialna dla studentów i doktorantów. Jestem absolwentem prawa na Wydziale Prawa i Administracji UMK w Toruniu. Od czasu do czasu publikuję teksty na łamach prasy (Dziennik Gazeta Prawna, Rzeczpospolita, Forum Akademickie), jestem autorem publikacji naukowo-szkoleniowych z zakresu pomocy materialnej, m.in. [Pomoc materialna dla studentów. Podręczny komentarz. Przegląd orzecznictwa. Wzory pism](#) (Toruń 2014), jak również redaktorem naukowym i współautorem publikacji pt. [Prawo o szkolnictwie wyższym. Nowe prawo - aktualne problemy](#) (Toruń 2012), [Współczesne problemy nauki i szkolnictwa wyższego](#) (Toruń 2013), [Współczesne problemy nauki i szkolnictwa wyższego. Continuum](#) (Toruń 2015).

Wyrażamy nadzieję, że nasza inicjatywa zyska Państwa zainteresowanie i będzie przydatna w codziennej pracy. Osoby zainteresowane zachęcam do współpracy.

*Zachęcam do lektury!
Jacek Pakuła*

Spis treści nr 1/2016

- 2016/1a- [Opublikowano nowelizację ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym](#)
- 2016/1b- [Znamy hektar przeliczeniowy za 2015 r.](#)
- 2016/1c- [Z wokandy](#)
- 2016/1d- [Kto pyta, nie błądzi:](#)
- [Dodatek aktywizacyjny jako dochód utracony?](#)
  - [Co z ulgą prorodzinną?](#)
- 2016/1e- [Wezwanie do usunięcia braków formalnych](#)
- 2016/1f- [Seminarium pt. Postępowanie odwoławcze w przedmiocie przyznania pomocy materialnej dla studentów i doktorantów, Warszawa dnia 19 października 2016 r.](#)
- 2016/1g- [Warto przeczytać](#)
- 2016/1h- [Zapraszamy do współpracy!](#)

Opublikowano nowelizację ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym!

W Dzienniku Ustaw w dniu 23 sierpnia 2016 r., pod pozycją 1311, została opublikowana ustawa z dnia 23 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw. Niektóre przepisy wchodzi w życie już 1 października 2016 r., co wymaga dostosowania prawa uczelnianego. W zakresie pomocy materialnej należy skrótowo wskazać na następujące zmiany.

Rozszerzono przesłanki tzw. samodzielności finansowej (art. 179 ust. 6 psw). Osoby, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej mogą nie wykazywać dochodów swoich rodziców, o ile oświadczą, że nie prowadzą wspólnego gospodarstwa domowego z żadnymi z nich.

Wykreślono ograniczenie, w którym mowa w art. 181 ust. 1a psw. Zgodnie z tym przepisem o stypendium rektora dla najlepszych studentów już na I roku studiów może ubiegać się laureat olimpiady międzynarodowej albo laureat lub finalista olimpiady przedmiotowej o zasięgu ogólnopolskim, o którym mowa w przepisach ustawy o systemie oświaty. Nie jest wymagane, żeby profil olimpiady był zgodny z obszarem wiedzy, do którego jest przyporządkowany kierunek studiów.

Zmianie, od 1 stycznia 2017 roku, ulegnie proporcja pomiędzy stypendium socjalnym a stypendium rektora dla najlepszych studentów. Aktualnie bowiem, w myśl art. 174 ust. 4 psw, środki z dotacji z budżetu państwa przeznaczone na stypendia rektora dla najlepszych studentów przyznawane w liczbie nie większej niż 10% liczby studentów każdego kierunku

studiów prowadzonego w uczelni stanowią nie więcej niż 40% środków przeznaczonych łącznie na stypendia rektora dla najlepszych studentów, stypendia socjalne oraz zapomogi. *Novum* polega na zwiększeniu proporcji z 40% do 60%.

Przypominamy również o katalogu dochodów uzyskanych oraz dochodów utraconych (art. 3 pkt 23 i 24 ustawy o świadczeniach rodzinnych), jak i o nowym wzorze zaświadczenia z urzędu skarbowego o dochodzie członka rodziny podlegającym opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach określonych w art. 27, art. 30b, art. 30c, art. 30e ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych. Dodano tu bowiem art. 30f – odnoszący się do dochodów zagranicznej spółki komandytowej.

Więcej w tekście autorstwa Jacka Pakuły na łamach miesięcznika [Forum Akademickie nr 9/2016](#) (s. 38-40).

Znamy hektar przeliczeniowy za 2015 roku!

W dniu 23 września 2016 r. opublikowane zostało [obwieszczenie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w sprawie wysokości przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 1 ha przeliczeniowego w 2015 r.](#)

Zgodnie z ww. przyjmuje się za postawę kwotę **1975 zł.** za 1 ha przeliczeniowy. Przypominamy, że hektar przeliczeniowy stanowi podstawę przy obliczaniu dochodów związanych z gospodarstwem rolnym. Przykładowo, jeśli student wykazuje gospodarstwo o wielkości 10 hektarów fizycznych to może mieć wartość 15 ha przeliczeniowych (powinno to wynikać np. z zaświadczenia z urzędu gminy). Dochód zostanie obliczony na podstawie prostego rachunku: $15 * 1975 = 29\ 625$ zł. Będzie to dochód roczny netto. Konieczne jest więc, co do zasady, określenie powierzchni wyrażonej w hektarach przeliczeniowych.

Z wokandy

Tytułem wstępu należy wyjaśnić, że Naczelny Sąd Administracyjny i wojewódzkie sądy administracyjne sprawują kontrolę m.in. w sprawach w przedmiocie pomocy materialnej. Orzeczenia te stanowią nie tylko spory materiał badawczy, ale ich lektura powinna prowadzić do eliminowania nieprawidłowości. Z tego powodu uzasadnione jest prezentowanie przynajmniej wybranych wyroków i postanowień, ważnych dla praktyki. Publikowane są na [stronie Naczelnego Sądu Administracyjnego](#) pod symbolem: 6143 - jest to baza ogólnodostępna i bezpłatna.

Na uwagę zasługuje **wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Lublinie z dnia 3 grudnia 2015 r., sygn. III SA/Lu 912/15** ([kliknij, żeby pobrać wyrok](#)). Jest to dość istotne orzeczenie, bowiem WSA zobowiązał Uczelnianą Studencką Komisję Socjalną do wydania decyzji przyznającej stypendium rektora dla najlepszych studentów Uniwersytetu w roku akademickim [...], w terminie 30 dni od daty uprawomocnienia się orzeczenia. Przypomnieć należy, że co do zasady WSA, zgodnie z przepisami ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, mógł skargę odrzucić, oddalić albo uwzględnić - co w tym ostatnim przypadku skutkowało uchynieniem decyzji w przedmiocie przyznania pomocy materialnej. Akta sprawy wracały na uczelnię i organ musiał na nowo zająć się sprawą. Wprawdzie istotną rolę odgrywały w postępowaniu przyczyny uchynienia decyzji (czy przyczyną było naruszenie norm proceduralnych, czy np. naruszenie przepisów prawa materialnego), to jednak zdarzało się dość często, że wynik sprawy był taki sam. Z tego powodu zwrócić należy uwagę na treść art. 145a § 1 ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, zgodnie z którym:

W przypadku, o którym mowa w art 145 § 1 pkt 1 lit. a lub pkt 2, jeżeli jest to uzasadnione okolicznościami sprawy, sąd zobowiązuje organ do wydania w określonym terminie decyzji lub postanowienia wskazując sposób załatwienia sprawy lub jej rozstrzygnięcie, chyba że rozstrzygnięcie pozostawiono uznaniu organu.

Powyższy przepis dodany został ustawą o zmianie ustawy - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi z dnia 9 kwietnia 2015 r., (Dz. U. z 2015 r., poz. 658) i obowiązuje od dnia 15 sierpnia 2015 r. Wyraźnie należy podkreślić, że takie "zastępowanie" organu przez sąd nie jest i nie będzie praktyką. Ma ono raczej swoje uzasadnienie w "przecinaniu" nieprawidłowości. W pewnym uproszczeniu można przyjąć, że model kontroli sądownoadministracyjnej oparty jest na zaskarżeniu decyzji do WSA, na takie orzeczenie służy skarga kasacyjna do Naczelnego Sądu Administracyjnego. Owszem, zdarza się, że NSA kasuje orzeczenie WSA i tym samym WSA na nowo musi rozpatrzyć skargę, ale takie sytuacje nie występują dość często. W przypadku uczelni odmowa przyznawania stypendium, bo takie sprawy najczęściej trafiają do sądu, może mieć swoje uzasadnienie w przepisach ustawowych, ale niekiedy też jest wynikiem źle interpretowanego prawa, czy też niewłaściwego przeniesienia regulacji prawa powszechnie obowiązującego do regulaminów uczelnianych. Student więc ubiegający się o stypendium, po wniesieniu skargi do WSA i nawet po uzyskaniu korzystnego dla siebie wyroku na nowo oczekuje na wydanie decyzji np. organ I instancji. Gdy ten odmawia mu przyznania stypendium to student ma prawo do odwołania, a następnie może złożyć skargę do WSA i skargę

kasacyjną do NSA. Przyjmując słuszność skargi studenta trzeba jednak liczyć się z dość długim czasookresem pomiędzy skargą, uchynieniem decyzji oraz wydaniem decyzji przyznającej stypendium.

Wracając do naszego orzeczenia WSA w Lublinie, studentka złożyła w dniu **22 października 2013 roku** wniosek o stypendium rektora dla najlepszych studentów "z tytułu średniej ocen oraz priorytetowych osiągnięć naukowych". Uczelniana Studencka Komisja Stypendialna w grudniu 2013 r. odmówiła przyznania jej stypendium z uwagi na fakt, że studentka zajęła 4. miejsce na liście rankingowej, a miejsc stypendialnych było tylko 3. Organ dodatkowo wskazał, że:

"udokumentowana na wniosku średnia ocen oraz przedstawione osiągnięcia były podstawą do przyznania stronie przez USKS łącznie 231 punktów. Za średnią ocen studentka uzyskała 161 pkt, natomiast za osiągnięcia naukowe łącznie uzyskała 70 pkt. Stypendium rektora na 2 roku studiów 2 stopnia kierunku [...] otrzymały trzy osoby, które uzyskały odpowiednio następującą liczbę pkt; pierwsza osoba na liście 371 pkt, druga osoba 249 pkt, trzecia osoba 235 pkt. M. B. z liczbą 231 pkt zajęła na liście rankingowej dla 2 roku 2 stopnia kierunku [...] miejsce czwarte, które nie uprawniało do przyznania stypendium rektora".

Studentka złożyła wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy. USKS decyzją z marca 2014 r. utrzymała w mocy swoje rozstrzygnięcie. Następnie studentka wniosła do WSA skargę; wyrokiem z dnia 27 stycznia 2015 r. (sygn. III SA/Lu 597/14) uchylił zaskarżoną decyzję czyniąc przy tym następujące uwagi:

- nazwa komisji nie zawiera słowa "odwoławcza" ale jej uprawnienie do rozstrzygania wynika z przepisów prawa, będących podstawą powołania tego organu (i przekazania uprawnień przez rektora);
- weryfikacja przez Wydziałową Komisję Stypendialną (tak zakreślono w regulaminie przyznawania pomocy materialnej) nie wiąże, ani nie zwalnia, z obowiązku prowadzenia postępowania i zgromadzenia materiału dowodowego na użytek postępowania, Uczelnianej Studenckiej Komisji Stypendialnej, bowiem USKS jako organ prowadzący ma prawo wezwać studenta do złożenia wyjaśnień;
- złożenie wniosku bez wymaganych dokumentów może polegać na niedołączeniu dokumentów w ogóle, bądź na dołączeniu dokumentów, które nie mogą być uznane za spełniające wymagania, a taka wada, bez jej usunięcia, nie daje podstaw do przyznania punktów za kategorie poszczególnych osiągnięć naukowych, których dotyczą wymagane dokumenty;

- organ powinien wezwać studenta ubiegającego się o stypendium rektora dla najlepszych studentów do "poprawienia lub uzupełnienia wniosku", z pouczeniem, że niezastosowanie się do wezwania spowoduje nieprzyznanie punktów za osiągnięcie, którego dotyczy niedołączony wymagany dokument - na marginesie należy wskazać, że takie było też postanowienie zawarte w "Wytycznych w zakresie procedury przyznawania stypendium rektora dla najlepszych studentów" wydanym przez Prorektora;

- wytyczne, o których mowa powyżej formalnie nie wiążą ani studenta, ani organu rozpatrującego wniosek w przedmiocie stypendium, ale nie sposób uznać, że organ je pominie, zwłaszcza te normy wynikające z odpowiedniego stosowania Kodeksu postępowania administracyjnego, a mające na celu ochronę praw studenta. Skutkiem uchylania przez WSA ww. decyzji była konieczność rozpatrzenia sprawy na nowo, przy uwzględnieniu uwag sformułowanych w uzasadnieniu wyroku.

I tu powracamy już do naszego orzeczenia **WSA w Lublinie z dnia 3 grudnia 2015 r.** Otóż komisja wydając decyzję w maju 2015 r. uznała, że skoro w dniu 3 lutego 2015 r. studentka ukończyła studia to tym samym nie należy jej się stypendium za osiągnięcia w roku akad. 2012/2013. Utrata statusu (choć tu miała miejsce błędna kwalifikacja przez organ) powinna prowadzić do umorzenia postępowania. Komisja jednak zastosowała się do wytycznych WSA i wezwała do uzupełnienia braków formalnych, ostatecznie przyznając studentce 241 pkt. Tym samym studentka zajęła trzecie miejsce na liście rankingowej, a przypomnieć należy, że właśnie tylko trzy stypendia były przypisane dla tego kierunku i roku, gdzie studiowało 30 studentów. Komisja więc odmawiając przyznania stypendium wskazała, że gdyby uczynić zadość żądaniu studentki, organ musiałby naruszyć art. 174 ust. 4 PSW, zgodnie z którym stypendium rektora dla najlepszych studentów może otrzymywać nie więcej niż 10 % liczby studentów. Komisja podała, że takie stypendium trafiło do osób, które otrzymały odpowiednio 371, 249 i 235 pkt. Nasza studentka podczas pierwotnego rozpatrywania wniosków złożonych w październiku 2013 r. otrzymała 231 pkt., następnie w wyniku wyroku WSA otrzymała ich jednak już 241. Komisja jednak tamte środki rozdysponowała. W uzasadnieniu Komisja również odniosła się do ewentualnego przyznania stypendium z puli przeznaczonej na pomoc materialną w roku akad. 2014/2015, wskazując na niemożność przyznania, chociaż z uwagi na abstrakcyjność tych rozważań, należy całkowicie pominąć ten wywód.

WSA w Lublinie w wyroku z dnia 3 grudnia 2015 r. wskazał na następujące kwestie, które organy przyznające stypendium powinny znać:

- sprawa przyznania stypendium rektora dla najlepszych studentów była rozpatrywana dwukrotnie przez USKS.
- wyrokiem WSA z dnia 27 stycznia 2015 r. uchylone "pierwsze" ostateczne rozstrzygnięcie, a zawarta w tym wyroku ocena prawna i wskazania co do dalszego postępowania wiążą organ;
- co do zasady, o pomoc materialną mogą ubiegać się studenci, niemniej z uwagi na nieprawidłowe działanie organów uczelnianych nie można wywodzić niekorzystne dla studenta skutki. Sąd bowiem kontroluje zaskarżoną decyzję uwzględniając stan prawny na moment jej wydania. Terminowe ukończenie studiów nie może być przesłanką odmowy przyznania stypendium, zwłaszcza że studentka wnioski o stypendium złożyła w dniu 22 października 2013 r. - na rok akad. 2013/2014, ale za osiągnięcia w roku 2012/2013; obroniła się zaś w lutym 2015 r.
- źródłem funduszu przeznaczonego na pomoc materialną dla studentów i doktorantów jest dotacja z budżetu państwa, ale również opłaty za korzystania z domu studenckiego i ze stołówki studenckiej, a także innych przychodów, w tym opłat za wynajem pomieszczeń w domach. W praktyce trzeba jednak pamiętać, że domy studenckie generują raczej stratę niż zysk;
- limit, o którym mowa w art. 174 ust. 4 PSW (10% liczby studentów i 40% środków) odnosi się do środków pochodzących z budżetu państwa, przeznaczonych wprost na stypendia. Nie ogranicza jednak możliwości przyznania stypendiów pod warunkiem sfinansowania "nadwyżki" z innych przychodów.

Podsumowując, za zastosowaniem art. 145a § 1 PPSA przemawiał fakt, że niniejsza sprawa trafiła już po raz drugi do WSA. Kolejne uchylene i wskazanie, że nie można odmówić prawa do stypendium tylko dlatego, że od dnia złożenia wniosku o stypendium upłynęło ponad 2 lata i studentka zdążyła już ukończyć studia, wcale nie prowadziłyby do ochrony praw skarżącego, a kontrola sądoadministracyjna byłaby iluzoryczna. Również wywód WSA m.in. co wezwania do usunięcia braków formalnych zasługują na aprobatę.

Kto pyta, nie błądzi

*Pojawiają się wątpliwości, jak należy liczyć **dochód związany z ulgą prorodzinną**. Przykładowo, ulga niewykorzystana w 2014 roku zostaje zwrócona w styczniu 2015 r. i wykazana jako dochód w 2015 r. Czy organ rozpatrujący wniosek o stypendium socjalne w październiku 2016 r. powinien uwzględniać to świadczenie, czy zupełnie pominąć,*

a może taka ulga wypłacona w styczniu 2015 r. powinna mieć wpływ na prawo do stypendium już przyznanego w poprzednim roku akademickim?

Faktycznie, w 2015 r. po raz pierwszy, w rozliczeniu podatku dochodowego od osób fizycznych za 2014 r., podatnicy mogli skorzystać ze zwrotu niewykorzystanej ulgi na dzieci do wysokości składek zapłaconych na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne podlegających odliczeniu od dochodu i podatku, o których mowa w art. 27f ust. 8-10 ustawy o pdof. Podobnie jak sama ulga, zwrot ten nie pozostanie bez wpływu na prawo do świadczeń rodzinnych. Z informacji Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej wynika, że kwota zwrotu niewykorzystanej ulgi na dzieci, wynikająca z rozliczenia podatku dochodowego od osób fizycznych za 2014 r. otrzymana w 2015 r. będzie wliczana do dochodu rodziny przy ustalaniu prawa do stypendium w roku akad. 2016/2017.

*Czy **dodatek aktywizacyjny** może być traktowany jako dochód uzyskany, skoro nie jest wymieniony w katalogu dochodów utraconych (art. 3 pkt 23 ustawy o świadczeniach rodzinnych)?*

Zgodnie z art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, bezrobotnemu posiadającemu prawo do zasiłku przysługuje dodatek aktywizacyjny, jeżeli w wyniku skierowania przez powiatowy urząd pracy podjął zatrudnienie w niepełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub służbie i otrzymuje wynagrodzenie niższe od minimalnego wynagrodzenia za pracę albo z własnej inicjatywy podjął zatrudnienie lub inną pracę zarobkową. Natomiast w myśl art. 3 pkt 24 ustawy o świadczeniach rodzinnych m.in. uzyskanie zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej traktowane jest jako dochód uzyskany; podobnie utrata zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej będzie stanowić dochód utracony (art. 3 pkt 23 lit. c ustawy o świadczeniach rodzinnych).

Bezrobotny posiadający prawo do zasiłku, podejmując zatrudnienie może - na wniosek - otrzymać taki dodatek. Jest to świadczenie okresowe, stanowiące swoistą premię za znalezienie pracy. Przysługuje przez połowę okresu, w jakim bezrobotny miałby prawo jeszcze pobierać zasiłek. W skrócie - im szybciej bezrobotny podejmie zatrudnienie, tym przez dłuższy okres będzie mógł pobierać dodatek aktywizacyjny. Co do zasady, chodzi tu o kilka miesięcy. Może się więc zdarzyć, że we wrześniu 2014 roku ojciec studenta utracił pracę, w październiku otrzymał zasiłek, zaś w grudniu 2014 r. podjął zatrudnienie i przez np. okres 6 miesięcy będzie otrzymywał taki dodatek obok wynagrodzenia za pracę. Student ubiegający się o stypendium w październiku 2016 r. będzie zobowiązany

do wykazania dochodu za 2015 rok. W jego ocenie, chociaż ojciec nadal pracuje, to jednak nie otrzymuje już dodatku aktywizacyjnego i nie należy tego świadczenia uwzględniać.

Orzecznictwo nie jest tu jednolite. Jeszcze kilka lat temu sądy orzekały, że taki dodatek nie mieści się w kategorii dochodu utraconego ani uzyskanego. W dniu 20 sierpnia 2015 r. zapadł wyrok WSA w Poznaniu, sygn. IV SA/Po 434/15. W uzasadnieniu Sąd wskazał na przesłanki oraz charakter prawnego dodatku aktywizacyjnego. W ocenie Sądu: "dodatek aktywizacyjny stanowi dochód, którego uzyskanie jest w istocie spowodowane uzyskaniem przez takiego bezrobotnego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej – co oznacza, że uzyskanie dodatku aktywizacyjnego mieści się w pojęciu "uzyskania dochodu" w rozumieniu art. 3 pkt 24 lit. c u.ś.r. Zgodnie zaś z art. 5 ust. 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych ustalając dochód członka uzyskany w tym roku dochód dzieli się przez liczbę miesięcy, w których dochód ten został osiągnięty, jeżeli dochód ten jest uzyskiwany w dniu ustalania prawa do świadczeń rodzinnych. Z końcowego fragmentu cytowanego przepisu jasno wynika, że przy obliczaniu dochodu członka rodziny uwzględniony (wliczony) może zostać tylko taki dochód uzyskany przezeń w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy, który nadal jest uzyskiwany przez tego członka rodziny w dniu ustalania prawa do świadczeń rodzinnych (...). A contrario, w sytuacji, gdy ów "dochód uzyskany", według stanu na dzień ustalania prawa do świadczeń rodzinnych nie jest już przez daną osobę uzyskiwany, nie podlega wliczeniu do jej dochodu".

Stanowisko zaprezentowane przez WSA w Poznaniu zasługuje na aprobatę, bowiem koncentruje się na wyrównaniu stanu prawnego ze stanem faktycznym. Skutkiem jest zaś eliminowanie fikcji, jakoby rodzina otrzymywała dochody, których faktycznie już nie pobiera.

Wezwanie do usunięcia braków formalnych w podaniu - art. 64 § 2 kpa

Na uwadze mieć należy zasady ogólne Kodeksu postępowania administracyjnego, a zwłaszcza treść art. 7, zgodnie z którym: "organy administracji publicznej stoją na straży praworządności, z urzędu lub na wniosek stron podejmują wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli".

Zgodnie z treścią art. 64 kpa:

- jeżeli w podaniu nie wskazano adresu wnoszącego i nie ma możliwości ustalenia tego adresu na podstawie posiadanych danych, podanie pozostawia się bez rozpoznania (§ 1);
- jeżeli podanie nie czyni zadość innym wymaganiom ustalonym w przepisach prawa, należy

wezwać wnoszącego do usunięcia braków w terminie siedmiu dni z pouczeniem, że nieusunięcie tych braków spowoduje pozostawienie podania bez rozpoznania (§ 2).

W praktyce sytuacja, o której mowa w art 64 § 1 kpa nie powinna mieć miejsca. Osobą ubiegającą się o stypendium będzie student, który uprzednie musiał przejść przez proces rekrutacji, złożyć ślubowanie, podpisać umowę o świadczenie usług edukacyjnych itd. Trudno więc zakładać, że organ nie będzie mógł ustalić adresu, nawet jeśli na wniosku nie będzie on podany (zresztą nie musi być - niekiedy wystarczy tylko imię i nazwisko oraz inny identyfikator, np. numer albumu). Z tego powodu omówić należy wezwanie do usunięcia braków formalnych (art. 64 § 2 kpa).

Chcąc więc **prawidłowo rozpoznać wniosek o stypendium**, konieczne jest zgromadzenie materiału dowodowego i usunięcie takich przeszkód, które skutecznie blokowałyby właściwie załatwienie sprawy. W praktyce nie ma znaczenia, czy brakuje podpisu studenta na wniosku o stypendium, czy brakuje zaświadczenia z urzędu skarbowego itd. Może zdarzyć się, że samo żądanie studenta będzie niezrozumiałe i już na tym etapie należy wezwać studenta do skonkretyzowania przedmiotu wniosku, jak i np. do złożenia wniosku na określonym formularzu.

Są inne braki, bez których usunięcia nie sposób rozpatrzeć sprawy - np. wspomniane zaświadczenie z urzędu skarbowego o dochodzie, czy informacja o dochodach ojca studenta. Nie można automatycznie przyjmować, że takiego dochodu nie ma. W przypadku stypendium rektora dla najlepszych studentów braki w dokumentacji wcale nie muszą jednak blokować rozpatrzenia wniosku. Trzeba jednak pamiętać, że gdy student we wniosku zgłasza konkretne osiągnięcie punktowane według kryteriów, ale w ocenie organu nie jest ono wystarczająco udowodnione, to jednak należy wezwać do przedłożenia wymaganego dokumentu. Przykładowo chodzi tu o dość ogólną treść co do udziału studenta w konferencji, bez określenia jej rangi - gdy kryteria różnicują udział w konferencji ogólnopolskiej, międzynarodowej itd. Gdyby jednak punktowany był udział czynny w konferencji (z referatem) a z zaświadczenia będzie wynikać, że student wziął udział jako słuchacz w konferencji, to organ nie musi wzywać do uzupełnienia braków formalnych, skoro bowiem wg kryteriów, udział bierny nie jest w ogóle punktowany. Podobnie, nie sposób domagać się do przedłożenia zaświadczenia o dochodzie ojca studenta, gdy z akt sprawy wynika, że ojciec zmarł kilka miesięcy temu (np. na podstawie aktu zgonu). Dostrzegalna jest jednak różnica pomiędzy stypendium socjalnym a stypendium rektora dla najlepszych studentów - chodzi tu o skutek. Otóż brak wspomnianego zaświadczenia o dochodzie studenta uniemożliwia rozpatrzenie wniosku, zaś brak zaświadczenia potwierdzającego np. udział

w konferencji może prowadzić do pominięcia tego osiągnięcia, ale nie musi przekreślać drogi do stypendium naukowego.

Przyjmuje się, że samo pozostawienie podania bez rozpoznania ma charakter czynności materialno-technicznej, o której podjęciu organ powinien zawiadomić stronę. Chodzi tu o zawiadomienie, z treści którego będzie wynikać, że student nie uzupełnił braków formalnych i skutkiem tego pozostawiono podanie bez rozpoznania (zob. wyr. NSA z 14.5.1999 r., I SA 1381/98, niepubl.).

Wezwanie powinno zawierać **elementy, o których mowa w 54 § 1 kpa**, tj. nazwę i adres organu wzywającego; imię i nazwisko wzywanego; określenie przedmiotu postępowania; wskazanie co do konkretnych braków; pouczenie w zakresie terminu do uzupełnienia braków formalnych (7 dni) oraz podpis pracownika organu wzywającego z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego podpisującego. Trzeba pamiętać, że pozostawienie wniosku bez rozpoznania nie zamyka studentowi (stronie) prawa do sądu. Student może podjąć obronę przed bezczynnością, składając zażalenie do organu wyższego stopnia, a w razie braku takiego organu – wezwanie do usunięcia naruszenia prawa (art 37 § 1 kpa), a w dalszej kolejności ma prawo złożyć skargę do WSA.

Dopuszczalne jest kolejne wezwanie do usunięcia braków formalnych, chociaż organ nie powinien nadużywać tej formuły. Przykładowo, gdy w aktach sprawy brakuje zaświadczenia o dochodach ojca (zaświadczenie z urzędu skarbowego oraz zaświadczenie dot. składek na ubezpieczenie zdrowotne), należy wezwać studenta o przedłożenie takich dokumentów. Gdy w odpowiedzi na wezwanie student wyjaśni, że ojciec rozwiódł się z matką studenta 3 lata temu i np. płaci alimenty to organ winien wystosować kolejne wezwanie - w przedmiocie dostarczenia wyroku rozwodowego i wysokości alimentów.

[Pobierz wzór wezwania do usunięcia braków formalnych](#)

Polecana literatura:

- W. Chrościelewski, J. P. Tarno, Postępowanie administracyjne i postępowanie przed sądami administracyjnymi, Wyd. Wolters Kluwer, Warszawa 2015;
- R. Hauser (red.), M. Wierzbowski (red.), Kodeks postępowania administracyjnego, Wyd. C.H. Beck, Warszawa 2015.

Wzór: Wezwanie do usunięcia braków w podaniu – art. 64 § 2 k.p.a.

Warszawa, dnia 3 października 2016 r.

Wydziałowa Komisja Stypendialna

Uniwersytetu AZ

ul. Jasna 123, 89-100 Warszawa

Sygnatura: P-2/2015-2016

Jan Nowak

student prawa IV rok,

nr albumu 2932

Wezwanie do usunięcia braków formalnych

Na podstawie art. 64 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016 r., poz. 23 ze zm.) oraz art. 173 ust. 1 pkt 1 i art. 179 ust. 4 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r., poz. 572 ze zm.) w zw. z § 15 Regulaminu przyznawania pomocy materialnej (Zarządzenie Rektora Uniwersytetu AZ z dnia 1 października 2015 r., Biuletyn Prawny Uniwersytetu AZ Nr 10/2015, poz. 3), **wzywam Pana do usunięcia braków formalnych** w podaniu z dnia 1 października 2016 r. w przedmiocie stypendium socjalnego poprzez dostarczenie dokumentów ilustrujących dochody ojca za 2015 r., w szczególności zaświadczenia z urzędu skarbowego za 2015 r. oraz zaświadczenia o wysokości składek na ubezpieczenie zdrowotne – w terminie 7 dni od daty doręczenia niniejszego wezwania.

Jednocześnie informuję, że nieusunięcie tych braków spowoduje pozostawienie podania bez rozpoznania.

Jan Kowalski

przewodniczący Wydziałowej Komisji Stypendialnej

podpis własnoręczny

Otrzymują:

1. Jan Nowak

2. a/a

Zapraszamy do udziału w seminarium pt. [Postępowanie odwoławcze w przedmiocie przyznania pomocy materialnej dla studentów i doktorantów](#), które odbędzie się w Warszawie w dniu 19 października 2016 r.

Adresatami seminarium są P.T. Pracownicy szkół wyższych i instytutów naukowych PAN, zajmujący się przyznawaniem pomocy materialnej, o której mowa w art. 173 i art. 199 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz stypendium doktoranckich i tzw. stypendiów projakościowych. Do udziału zapraszamy zwłaszcza pracowników działów spraw studenckich oraz członków odwoławczych komisji stypendialnych.

Program zajęć, przygotowany przez mgra Jacka Pakułę, uwzględnia specyfikę postępowania administracyjnego w szkole wyższej i zasady postępowania odwoławczego, jak również aktualne problemy pomocy materialnej dla studentów i doktorantów, ze szczególnym uwzględnieniem aktualnego orzecznictwa NSA i wojewódzkich sądów administracyjnych. Dodatkowe informacje można znaleźć pod [adresem www](#).

Warto przeczytać:

We wrześniowym numerze czasopisma "[Forum Akademickie](#)" ukazał się m.in. tekst mgra Jacka Pakuły pt. Porządkujące zmiany w ustawie (s. 38-40). Artykuł stanowi omówienie zmian w zakresie pomocy materialnej dla studentów i doktorantów. Chodzi tu m.in. o opublikowaną w dniu 23 sierpnia 2016 r. ustawę z dnia 23 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw. Zachęcamy do lektury!

Zapraszamy do współpracy!

Newsletter FPM to oddolna inicjatywa adresowana do środowiska - zwłaszcza do P. T. osób, które na co dzień zajmują się przyznawaniem pomocy materialnej dla studentów i doktorantów. Chodzi tu o pracowników, kierowników działów spraw studenckich, sekcji ds. pomocy materialnej, prorektorów i prodekanów, członków komisji stypendialnych, jak i samych studentów oraz doktorantów.

Na łamach newslettera FPM chcemy rozwiązywać aktualne łamigłówki, czy prezentować tzw. kamienie milowe orzecznictwa. Problematyka pomocy materialnej jest dość skomplikowana i dlatego nie sposób poznać odpowiedzi na wszystkie pytania. Liczymy więc na Państwa pomoc, chociażby w formułowaniu tych zagadek, ale chętnie udostępnimy również nasze łamy celem opublikowania Państwa tekstów, przemyśleń itd.